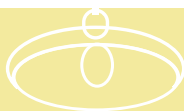

Riktlinjer för utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen 2015

INNEHÅLL

Riktlinjer för utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen	3
1 Detta reglerar arbetet med utfasningen	4
2 Ämnesegenskaper som ligger till grund för utfasning eller riskminskning	5
3 Förebyggande arbete vid upphandlingar och inköp	7
4 Prioritering med hjälp av kompletterande listor	9
5 Lokala utfasningsplaner	11
6 Uppföljning	12
7 Vem gör vad?	13

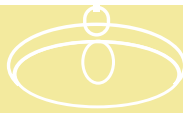
BILAGOR

- 1 Lagstiftning
- 2 Definitioner
- 3 A. Ämnesegenskaper som ligger till grund för utfasning
B. Ämnesegenskaper som ligger till grund för riskminskning
C. Mindre farliga ämnesegenskaper

Riktlinjerna för utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen finns på intranätet
<https://intra.skane.se/Sakerhet-Miljo/Miljo-och-klimat/Lakemedel-och-kemikalier/>

Riktlinjerna för utfasning av miljö och hälsofarliga ämnen godkändes av Regionstyrelsen december 2015.

Miljöledningsenheten, Region Skåne
Formgivning/illustration: Henell Grafisk Form AB

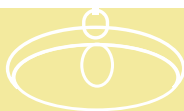
RIKTLINJER FÖR UTFASNING AV MILJÖ- OCH HÄLSOFARLIGA ÄMNEN

Arbetet med utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen, innebär dels att minska användningen av sådana ämnen, dels att minska de risker hanteringen medför. Arbetet är förankrat såväl i vår lagstiftning och de nationella miljö kvalitetsmålen som i Region Skånes miljöarbete.

Av de 16 nationella miljö kvalitetsmålen är det målet *Giftfri miljö* som är kopplat till arbetet med utfasning av miljö- och hälsofarliga ämnen. Region Skåne har i sitt miljöprogram brutit ner detta till ett av fyra miljömål, en *Hälsosam miljö*, där arbetet är preciserat i ett delmål.

Riktlinjerna gäller för all verksamhet i Region Skåne där man hanterar ämnen, blandningar, kemiska produkter och varor. Läkemedel ingår däremot inte.

Målgrupperna för riktlinjerna är de förvaltningar där man hanterar ämnen, kemiska produkter och varor, Koncerninköp, inköps- och upphandlingsfunktioner på övriga förvaltningar samt koncernkontorets miljöledningsenhet.

1 DETTA REGLERAR ARBETET MED UTFASNINGEN

I Miljöbalken som är grunden för den svenska miljölagstiftningen, är följande tre hänsynsregler centrala för utfasningsarbetet:

2 kap 2§ **Kunskapskravet:** Den som bedriver verksamhet ska ha den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

2 kap 3§ **Försiktighetsprincipen:** Den som bedriver verksamhet ska vidta de försiktighetsmått som behövs för att förhindra att skada uppkommer på människors hälsa eller miljö.

2 kap 4§ **Produktvalsprincipen** (Substitutionsprincipen): Undvik så långt som möjligt att sälja eller använda sådana kemiska produkter som kan befaras medföra risk för människa eller miljö om de kan ersättas med sådana produkter som kan antas vara mindre farliga.

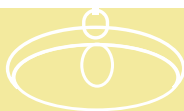
Användningen av kemikalier regleras inom lagstiftningen främst genom Reach-förordningen (EG) nr 1907/2006 och CLP-förordningen, förordning (EG) nr 1272/2008 som båda är EU-gemensamma.

Reach-förordningen (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) reglerar hur kemiska ämnen ska registreras, utvärderas, godkännas och begränsas. Förordningen skiljer mellan ämnen, blandningar och varor och i första hand är det ämnen och blandningar som regleras. Vissa av reglerna gäller emellertid även sådana varor som innehåller farliga ämnen.

CLP-förordningen (Classification, Labelling and Packaging) reglerar klassificering, märkning och förpackning av kemiska ämnen och blandningar. Alla kemiska produkter som säljs ska vara klassificerade med avseende på sina fysikaliska faror samt hälso- och miljöfaror.

Att gällande lagstiftning efterföljs säkerställs via Region Skånes miljöledningssystem med dokumentet Lagar och andra krav.

I bilaga 1 finns hänvisning till var man kan hitta ytterligare relevant lagstiftning och i bilaga 2 återfinns gällande definitioner.

2 ÄMNESEGENSKAPER SOM LIGGER TILL GRUND FÖR UTFASNING ELLER RISKMINSKNING

Olika ämnesegenskaper är kategoriserade i tre tabeller i bilaga 3. Åtgärderna skiljer sig åt beroende på hur allvarlig inverkan på hälsa och miljö ett ämne har. Beroende på i vilken tabell egenskaperna återfinns innebär dessa antingen *utfasning* (tabell A), *riskminskning* (tabell B) eller bara *minskad förbrukning* (tabell C).

Miljö- och hälsofarliga ämnen kan finnas i sin rena form, i blandningar, i kemiska produkter eller i varor där förbrukningsmaterial ingår.

Till hjälp att fastställa ämnesegenskaperna används för ämnen, blandningar och kemiska produkter, säkerhetsdatabladet (SDB) för produkten i fråga.

Vad gäller varor är det betydligt svårare att få fram innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen eftersom dessa inte har något SDB. Här får man i stället, med hjälp av tabell A och B, ställa krav vid upphandlingen.

När miljö- och hälsofarliga ämnen och de produkter de kan ha ingått i har förbrukats, har de i de flesta fall kvar sina farliga egenskaper när de blir avfall. Det är därför viktigt att förebygga uppkomsten av avfall vilket står beskrivet i Riktlinjer för avfallsförebyggande arbete.

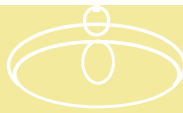
2.1 UTFASNING ELLER RISKMINSKNING?

Ämnen med de farligaste egenskaperna (tabell A) ska så långt som möjligt fasas ut.

Ibland är det emellertid inte aktuellt att fasa ut. Kanske går det inte att fasa ut fast produkten har sådana egenskaper (tabell A) eller så är ämnesegenskaperna mindre farliga (tabell B), då blir det i stället aktuellt att minska riskerna vid hanteringen.

Om det inte går att fasa ut enligt någon av punkterna i kapitel 2.1.1 fast produkten har utfasningsegenskaper måste skälet till varför produkten inte kan fasas ut motiveras skriftligen och skickas till miljöledningsenheten för godkännande.

Undantag för utfasning är medicinsk behandling samt forskning (för kvicksilver gäller dock bara undantagen i KIFS, kemikalieinspektionens författningssamling, 2014:5). Här måste man i stället agera utefter tillvägagångssättet för riskminskning.

2.1.1 Vägar att fasa ut miljö- och hälsofarliga ämnen

Att fasa ut miljö- och hälsofarliga ämnen kan göras på de av följande sätt som passar bäst:

- Sluta använda produkten utan att ersätta den eller dess funktion.
- Byta (substituera) till en produkt som inte innehåller några miljö- och hälsofarliga ämnen.
 - I de fall det inte är möjligt, byta till sådana alternativ som innehåller ämnen vilka är mindre miljö- och hälsofarliga.
- Byta (substituera) teknik/metod alternativt instrument/kit.
 - I de fall det inte är möjligt, byta till sådana alternativ som innehåller eller använder sig av ämnen vilka är mindre miljö- och hälsofarliga.
- Arbeta förebyggande vid upphandlingar och inköp så att farliga ämnen inte introduceras i verksamheten och redan befintliga fasas ut.
 - Tänk även på att inte upphandla varor som till exempel olika apparater eller instrument, vilka kräver miljö- och hälsofarliga ämnen för att kunna fungera, exempelvis reagenslösningar eller rengöringsmedel.
 - Beakta också innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen i förpackningar och emballage.

2.1.2 Vägar att minska riskerna vid användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen

- Överväg substitution.
- Gör en riskbedömning kring hanteringen, inklusive omhändertagandet av avfallet.
- Minimera den risk det utgör för hälsa och miljö att använda dessa.
- Arbeta systematiskt och aktivt med att optimera förbrukningen. Använd inte mer än vad som behövs och bara när det behövs.
- Undvik och begränsa vid upphandling och inköp.

3 FÖREBYGGANDE ARBETE VID UPPHANDLINGAR OCH INKÖP

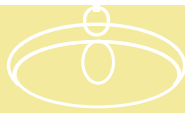
För att underlätta utfasningsarbetet ska upphandling och inköp av produkter vilka misstänks innehålla miljö- och hälsofarliga ämnen, så långt möjligt ske centralt via Koncerninköp eller inköpsfunktionerna inom Regionservice och Skånetrafiken. Detta gäller även produkter vars förpackningsmaterial misstänks innehålla miljö- och hälsofarliga ämnen. Kravspecifikationerna ska innehålla krav på att produkterna inte ska innehålla ämnen med utfasningsegenskaper (tabell A) och så långt möjligt även ämnen med riskminskningsegenskaper (tabell B).

Alternativa produkter (substitut) utan innehåll av utfasningsämnen ska alltid efterfrågas hos leverantören och om möjligt riskminskningsämnen. Ibland finns emellertid inte fullgoda substitut, ens för produkter innehållande ämnen med utfasningsegenskaper (tabell A), då måste dessa i undantagsfall användas. I sådana fall ska en motivation skrivas i enlighet med kapitel 2.1. Dessutom ska ett krav riktas till leverantören om en produktutveckling, med avseende att fasa ut det miljö- och hälsofarliga ämnet ur produkten eller förpackningsmaterialet.

3.1 UPPHANDLING OCH INKÖP AV VAROR, FÖRBRUKNINGSPARTIKLAR OCH KEMISKA PRODUKTER

Vad gäller varor och förbrukningsartiklar men även kemiska produkter, är upphandlingstillfället det tillfälle då man i huvudsak kan förhindra att produkter som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen tas i bruk i verksamheten. Därför är det viktigt att inte upphandla eller köpa in varor, förbrukningsartiklar och kemiska produkter inklusive deras förpackningar som innehåller ämnen med utfasningsegenskaper (tabell A) eller som för sin funktion kräver sådana. Undantag får göras endast när inga fungerande alternativ finns och ska skriftligen motiveras (kap. 2.1). Om möjligt ska även de med riskminskningsegenskaper (tabell B) också undvikas.

Med inkomna anbud ska anbudsgivaren i de fall en vara eller dess förpackning innehåller några utfasnings- eller riskminskningsämnen över koncentrationsgränserna ange namnet på denna. Dessutom ska namnen på innehållande utfasnings- och riskminskningsämnen med tillhörande CAS:nr, (identifikationsnummer unikt för varje kemiskt ämne) anges. För kemiska produkter räcker det att produktens SDB bifogas. Informationen ska sedan ligga till grund för anbudsutvärderingen och tilldelningsbeslutet.

3.2 BYGGNATIONER

Vid nybyggen och renoveringar används såväl kemiska produkter som varor vilka kan innehålla flera olika sorters miljö- och hälsofarliga ämnen. Eftersom det vid renoveringar och nybyggnationer oftast används en mängd olika material är det för det mesta orimligt att lägga tid på att granska innehållet av dessa i förhållande till tabellerna med ämnesegenskaper (A och B) även om det är fullt möjligt.

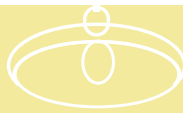
I Sverige finns det emellertid olika register/databaser, till exempel BASTA och Byggvarubedömningen, vars krav på innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen anses tillräckligt jämförbara med dessa riktlinjer för utfasning.

Vid upphandling av entreprenörer för renovering, ombyggnad och nybyggnad kan krav ställas på att enbart bygg- och anläggningsprodukter inklusive kemiska produkter som finns i något av dessa register/databaser ska användas. Alternativt kan krav ställas på att leverantören på annat sätt kan visa på att bygg- och anläggningsprodukter uppfyller kraven i något av dessa eller att de uppfyller kraven i tabellerna (A och B) i dessa riktlinjer.

För att förhindra bakterieresistens ska även tillsatser av biocider till bygg- och anläggningsprodukter utöver kemiska produkter undvikas.

När det gäller bygg- och anläggningsprodukter är det också viktigt att de inte har för höga emissioner av flyktiga organiska ämnen så kallade VOC (volatile organic compounds).

Precis som för övriga kemiska produkter och varor finns ibland inte fullgoda substitut som klarar kraven enligt ovan. Då måste dessa i undantagsfall användas, också här med ett krav riktat till leverantören om att produktutveckla med syfte att fasa ut det miljö- och hälsofarliga ämnet ur produkten samt en skriftlig motivation till undantaget enligt kapitel 2.1.

4 PRIORITERING MED HJÄLP AV KOMPLETTERANDE LISTOR

Som underlag till arbetet vid förvaltningarna kommer prioriteringslistor med hjälp av de tre tabellerna att utformas centralt av miljöledningsenheten. Dessa är uppdelade enligt följande:

1. Ämnen, blandningar och kemiska produkter som används i laborativ verksamhet.
2. Ämnen, blandningar och kemiska produkter som används i övrig verksamhet.
3. Varor, däribland förbrukningsartiklar.

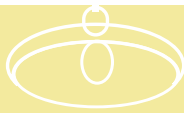
Då kunskaper om ämnens miljö- och hälsofarliga egenskaper ständigt ökar behöver dessa listor revideras årligen. Den årliga översynen behöver också göras i takt med att produkter fasas ut.

Övergripande mål kommer att utformas med utgångspunkt ur de två översta listorna vilka sedan bryts ner på förvaltningsnivå.

Den tredje listan ska användas som stöd vid upphandlingar. Till hjälp i arbetet finns även en miljöpriorlista vilken Koncerninköp ansvarar för och som utformas tillsammans med miljöledningsenheten.

I miljöpriorlistan återfinns årets upphandlingar som är prioriterade utifrån miljöbelastningen av de varor och tjänster som ska upphandlas däribland dess innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen.

Utifrån miljöpriorlistan vet inköparen om miljökompetens behöver ingå i en upphandling eller inte. Miljöpriorlistan är kopplad till Koncerninköps upphandlingsplan och uppdateras årligen med utgångspunkt i innevarande års upphandlingar.

4.1 VÄRDERINGSFORMEL

Nedanstående formel ska användas som hjälp att prioritera arbetet med utfasning och riskminskning:

RISKTAL=FARLIGHET X MÄNGD X EXPONERING

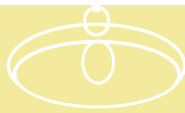
Farligheten för respektive ämnesegenskap är poängsatt (tabell A respektive tabell B). Om en produkt har flera olika ämnesegenskaper ska den med högst poäng användas i beräkningen.

Två separata prioriteringar görs. En mellan produkter som innehåller ämnesegenskaperna för utfasning (tabell A) och ytterligare en mellan produkter med egenskaper för riskminskning (tabell B). Vid beräkningarna ska en produkts utfasningsegenskaper prioriteras framför dess riskminskningsegenskaper.

Exponeringen ska enbart beaktas i de lokala planerna.

Ur formeln erhålls ett risktal och ju högre detta risktal blir för en produkt desto högre blir dess prioritering i utfasnings- respektive riskminskningsarbetet.

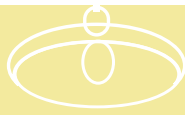
Formeln gäller inte varor.

5 LOKALA UTFASNINGSPLANER

De övergripande riktlinjerna för utfasning ska, med utgångspunkt i de centrala prioriteringslistorna, brytas ner i lokala planer, så långt som respektive förvaltning anser nödvändigt för att målen ska uppfyllas.

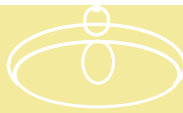
1. Se efter vilka produkter som finns på någon av listorna och som används inom verksamheten.
2. Använd värderingsformeln på ämnena och produkterna i lista 1 och 2. Inkludera även exponeringen för att prioritera vilka produkter arbetet först ska koncentreras till.
3. Inkludera också utrensning av hyllvärmande ämnen och kemiska produkter uppsatta på lista 1 och 2, som har sådana egenskaper att de ska fasas ut.
4. Tänk igenom och beskriv vilka åtgärder som ska till för utfasning respektive riskminskning.
5. Bryt ner de övergripande målen som är relevanta för verksamheten till lokal nivå och formulera egna **SMARTA** mål (**S**pecifika **M**ätbara **A**ccepterade **R**ealistiska **T**idsbundna) för utfasningsarbetet.
6. Beskriv hur måluppfyllelsen ska mätas och följas upp på lokal nivå.
7. Sammanställ punkterna ovan i en åtgärdsplan.

6 UPPFÖLJNING

För uppföljning av utfasningsarbetet och utbyte av erfarenheter planeras möten mellan representanter från de förvaltningar där man hanterar ämnen, blandningar och kemiska produkter med egenskaper enligt någon av tabellerna (A, B eller C) och miljöledningsenheten.

Graden av måluppfyllelse följs årsvis upp lokalt, summeras på koncernnivå och presenteras i miljöredovisningen.

7 VEM GÖR VAD?

Koncernkontorets miljöledningsenhet:

- Utformar de tre listorna i kapitel 4 med utgångspunkt ur de tre tabellerna i bilaga 3.
- Är stöd till förvaltningarna i deras utfasningsarbete.
- Medverkar vid upphandlingar med stort innehåll av miljö – och hälsofarliga ämnen och är vid behov rådfrågande vid övriga upphandlingar och inköp.

Koncerninköp samt inköps- och upphandlingsfunktioner på övriga förvaltningar:

- Går tillväga i enlighet ned kapitel 2, 3 och 4.
- Vid upphandling av fastighetsrelaterade entreprenader och därtill direkt kopplade varor och tjänster ska kraven i kapitel 3.2 ingå.
- Inköpare ansvarig för upphandling med hög prioritet avseende innehåll av miljö- och hälsofarliga ämnen, enligt miljöprioritistan kontaktar miljöledningsenheten vid upphandlingens start för medverkan.

Förvaltningar där man hanterar ämnen, blandningar och kemiska produkter med egenskaper enligt någon av tabellerna (A, B eller C):

- Arbetar med utgångspunkt utifrån de två översta listorna som beskrivs i kapitel 4.
- Prioriterar mellan produkterna i listorna med hjälp av värderingsformeln i kapitel 4.1.
- Upprättar lokala utfasningsplaner enligt kapitel 5.
- Arbetar med att fasa ut och minska riskerna med hjälp av kapitel 2.
- Följer upp enligt kapitel 6.

BILAGOR
RIKTLINJER FÖR UTFASNING
AV MILJÖ- OCH HÄLSOFARLIGA ÄMNEN

LAGSTIFTNING

HÄR KAN MAN HITTA RELEVANT LAGSTIFTNING:

- Kemikalieinspektionen www.kemi.se
- Den europeiska kemikaliemyndigheten ECHA:s <http://echa.europa.eu/>
- Naturvårdsverket www.naturvardsverket.se
- Arbetsmiljöverket www.av.se som är ansvarig för kemiska arbetsmiljörisker
- Läkemedelsverket www.lakemedelsverket.se som är ansvarig för kosmetikaförordningen

DEFINITIONER

FÖLJANDE DEFINITIONER SOM ÄR HÄMTADE FRÅN REACH-FÖRORDNINGENS ARTIKEL 3, GÄLLER I RIKTLINJERNA FÖR UTFASNING:

Ämne

Kemiskt grundämne och föreningar av detta grundämne i naturlig eller tillverkad form, inklusive de eventuella tillsatser som är nödvändiga för att bevara dess stabilitet och sådana föreningar som härrör från tillverkningsprocessen, men exklusive eventuella lösningsmedel som kan avskiljas utan att det påverkar ämnets stabilitet eller ändrar dess sammansättning.

Blandning

Blandning eller lösning som består av två eller flera ämnen.

Vara

Ett föremål som under produktionen får en särskild form, yta eller design, vilken i större utsträckning än dess kemiska sammansättning bestämmer dess funktion. Exempelvis skyddshandskar eller en stol.

En gång vara, alltid vara

För varor gäller definitionen i enlighet med Reach, artikel 3.3, en gång vara, alltid vara som innebär att: "Efter att ett objekt under produktionsprocessen har blivit en egen vara, kommer det att förbli en vara till dess att det slutligen blir avfall efter färdig användning."

Det betyder följande:

Om två varor sammanfogas för att bilda en sammansatt vara, behåller båda sin status som varor. Haltgränsen gäller enskilt för varje föremål i en sammansatt vara, som omfattas av definitionen av en vara i Reach och som därför var en vara redan före sammanfogningen.

Kemisk produkt

Följande definition, vilken är hämtad ur kemikalieinspektionens varuguide används också:

En kemisk produkt är ett kemiskt ämne eller en blandning av olika kemiska ämnen. Exempelvis målarfärg.

Miljö- och hälsofarliga ämnen kan således användas i sin rena form men kan också ingå i blandningar, kemiska produkter och varor där förbrukningsmaterial ingår.

A. ÄMNESEGENSKAPER SOM LIGGER TILL GRUND FÖR UTFASNING

Ämnen, blandningar, kemiska produkter och varor (däribland förbrukningsartiklar) som innehåller något/några ämnen med egenskaper enligt tabellen i en koncentration över haltgränsen, eller själv klassas enligt egenskaperna i tabellen ska fasas ut.

Ämnesegenskap	Klassificering enligt CLP-förordningen	Haltgräns Vikts% ³	Poäng
Cancerframkallande	(Cancerogenitet, kategori 1A och 1B) H350: Kan orsaka cancer... ¹	<0.1	100
Mutagent	(Mutagenitet i könsceller, kategori 1A och 1B) H340: Kan orsaka genetiska defekter... ¹	<0.1	100
Reproduktionstoxiskt	(Reproduktionstoxicitet, kategori 1A och 1B) H360: Kan skada fertiliteten eller det ofödda barnet... ¹ H362: Kan skada spädbarn som ammas	<0.1	100
Hormonstörande	Det finns ännu inga allmänt vedertagna kriterier för hormonstörande ämnen. Bedömning görs från fall till fall.	<0.1	10000
Bly och blyföreningar		<0.1	100
Kadmium och kadmiumföreningar		<0.01	100
Kvicksilver och kvicksilverföreningar		Totalförbud ⁴	–
PBT- Persistenta, Bioackumulerande, Toxiska		<0.1	100
vPvB- mycket Persistenta, mycket Bioackumulerande		<0.1	100
Ozonstörande	(Farligt för ozonskiktet) EUH059: Farligt för ozonskiktet H420: Skadar folkhälsan och miljön genom att förstöra ozonet i övre delen av atmosfären	<0.1	100
Mycket hög akut giftighet	(Akut toxicitet kategori 1 och 2) H300: Dödligt vid förtäring H310: Dödligt vid hudkontakt H330: Dödligt vid inandning (Specifik organotoxicitet- enstaka exponering, kategori 1) H370: Orsakar organskador ¹ och ²	<0.1	10
Allergiframkallande	(Luftvägs- eller hudsensibilisering, kategori 1, 1A och 1B) H334: Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning H317: Kan orsaka allergisk hudreaktion	<0.1	10
Miljöfarligt, långtidseffekter	(Farlig för vattenmiljön, kategori kronisk 1 och kronisk 2) H410: Mycket giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter H411: Giftigt för vattenlevande organismer med långtidseffekter	<0.1	10
Potentiella PBT/ vPvB		<0.1	10

B. ÄMNESEGENSKAPER SOM LIGGER TILL GRUND FÖR RISKMINSKNING

Här återfinns ämnesegenskaper vilka fortfarande är farliga men inte ligger till grund för utfasning men väl för riskminskande åtgärder. De riskminskande åtgärderna ska genomföras för ämnen, blandningar, kemiska produkter och varor (däribland förbrukningsartiklar) som innehåller något/några ämnen med egenskaper enligt tabellen i en koncentration över haltgränsen, eller som själv klassas enligt egenskaperna i tabellen.

Ämnesegenskap	Klassificering enligt CLP-förordningen	Haltgräns Vikts% ³	Poäng
Cancerframkallande	(Cancerogenitet, kategori 2) H351 Misstänks kunna orsaka cancer... ¹	<0.1	100
Mutagent	(Mutagenicitet i könsceller, kategori 2) H341 : Misstänks kunna orsaka genetiska defekter... ¹	<0.1	100
Reproduktionstoxiskt	(Reproduktionstoxiskt, kategori 2) H361 Misstänks kunna skada fertiliteten eller det ofödda barnet... ¹	<0.1	100
Miljöfarligt, långtidseffekter	(Farlig för vattenmiljön, kategori kronisk 3 och kronisk 4) H412 : Skadliga långtidseffekter för vattenlevande organismer H413 : Kan ge skadliga långtidseffekter för vattenlevande organismer	<0.1	50
Specifik organotoxicitet upprepad exponering	(Specifik organotoxicitet - upprepad exponering, kategori 1) H372 : Orsakar organskador genom lång eller upprepad exponering ¹ och ²	<0.1	50
Fara vid aspiration	(Kategori 1) H304 Kan vara dödligt vid förtäring om det kommer ner i luftvägarna	<0.1	50
Farligt för vattenmiljön akut fara	(Akut fara, kategori 1) H400 Mycket giftigt för vattenlevande organismer	<0.1	10

C. MINDRE FARLIGA ÄMNESEGENSKAPER

Här avses bara ämnen, blandningar och kemiska produkter, inte varor. Ämnesegenskaperna i tabellen kan innebära fara för hälsa och miljö men denna är mindre. För vissa produkter är emellertid förbrukningen stor. För sådana högvolymsprodukter, det vill säga en förbrukning på mer än 1 ton/förvaltning och år, ska man aktivt arbeta med att minska/optimera förbrukningen. Substitution är, som alltid, också här aktuell om bättre alternativ finns.

Ämnesegenskap	Klassificering enligt CLP-förordningen	Haltgräns Vikts%
Akut giftighet	(Akut toxicitet, kategori 3) H301 Giftigt vid förtäring H311 Giftigt vid hudkontakt H331 Giftigt vid inandning (Akut toxicitet kategori 4) H302 Skadligt vid förtäring H312 Skadligt vid hudkontakt H332 Skadligt vid inandning	<1.0
Frätande eller irriterande på huden	(Kategori 1A, 1B, 1C) H314 Orsakar allvarliga frätskador på hud och ögon (Kategori 2) H315 Irriterar huden	<1.0
Allvarlig ögonskada eller ögonirritation	(Kategori 1) H318 Orsakar allvarliga ögonskador (Kategori 2) H319 Orsakar allvarlig ögonirritation	<1.0
Specifik organotoxicitet enstaka exponering	(Kategori 2) H371 Kan orsaka organskador ¹ och ² (Kategori 3) H335 Kan orsaka irritation i luftvägarna H336 Kan göra att man blir dåsig eller omtöcknad	<1.0
Specifik organotoxicitet upprepad exponering	(Kategori 2) H373 Kan orsaka organskador genom lång eller upprepad exponering ¹ och ²	<1.0

-
- ¹ Om det är definitivt bevisat att faran inte kan orsakas av några andra exponeringsvägar kan exponeringsvägen ha angetts som en del av faroangivelsen. För reproduktionstoxicitet ska typ av effekt ha specificerats om denna är känd (effekt på fertilitet eller på fosterutveckling). En eller två bokstäver efter faroangivelsen indikerar exponeringsväg (till exempel H350i – Kan orsaka cancer vid inandning) och/eller typ av effekt. Alla tilläggs-koder är inkluderade i kriterierna.
- ² Som en del av faroangivelse H370, H371, H372 eller H373 kan vilka organ som påverkas ha angetts om detta är känt.
- ³ I de fall det finns en lägre haltangivelse i CLP-förordningen (EG nr 1272/2008), bilaga VI, tabell 3.1, så gäller den och i de fall det finns lägre haltgräns angiven i Europaparlamentets och rådets förordning om långlivade organiska föreningar (EG) nr 1195/2006 för ex. avfallsaskor, bilaga IV, så gäller den.
- ⁴ Utöver undantagen i KIFS 2014:5